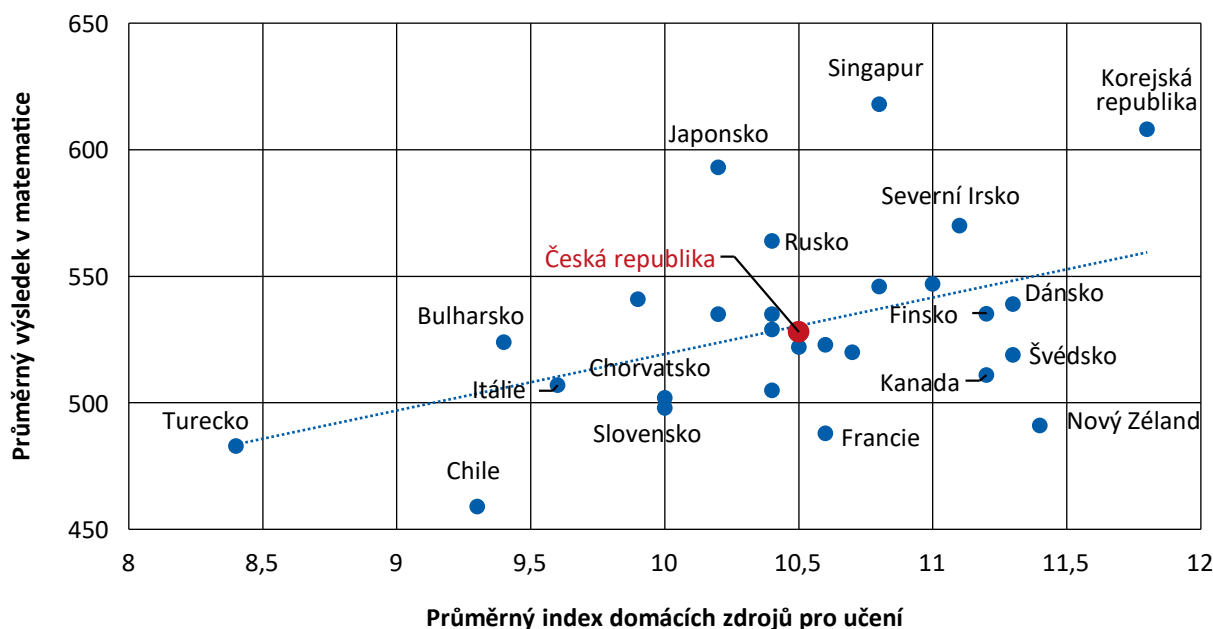

6 Přípravenost žáků na školu a postoje žáků

Kvalita domácího zázemí žáků byla v projektu TIMSS vyjádřena ukazatelem *domácí zdroje pro učení*, který vychází z odpovědí žáků a jejich rodičů.¹⁷ Na základě hodnoty tohoto indexu na vytvořené škále byly definovány tři kategorie – *mnoho zdrojů*, *nějaké zdroje* a *málo zdrojů*. Například rodina z kategorie mnoho zdrojů pro učení vlastní více než 100 knih a více než 25 dětských knih, má připojení na internet, žák má svůj vlastní pokoj a alespoň jeden z rodičů dokončil vysokoškolské vzdělání a má odborné povolání.

Nejvyšší průměrná hodnota uvedeného indexu je v Korejské republice, kde polovina žáků pochází z rodin s mnoha zdroji, a dále na Novém Zélandu a v severských zemích. Ve všech zemích pozorujeme velké rozdíly v průměrném výsledku žáků z jednotlivých kategorií indexu. V České republice činí rozdíl v průměrném výsledku žáků pocházejících z rodin s mnoha zdroji (18 % žáků) a žáků z rodin s nějakými zdroji (80 % žáků) přibližně 50 bodů na škále TIMSS. Od roku 2011 se průměrná hodnota indexu statisticky významně zvýšila v Chorvatsku, v Litvě, v Singapuru a ve Slovinsku.

Obrázek 6.1 Výsledek země a index domácích zdrojů pro učení
(TIMSS 2015 – matematika, 4. ročník)

S rostoucí hodnotou indexu domácích zdrojů pro učení roste také výsledek země v matematice (obrázek 6.1). Pomocí rozdílů v indexu mezi zeměmi lze vysvětlit přibližně 20 % rozdílu v jejich výsledcích. Průměrný index domácích zdrojů pro učení českých žáků je roven průměru evropských zemí a členských zemí OECD, průměrný výsledek v matematice je nepatrně pod průměrem těchto zemí.

Přípravenost žáků na školu

Rodiče žáků v rámci dotazníku uváděli, jak dlouho jejich dítě navštěvovalo mateřskou školu, a odpovídali na otázku „*Než Vaše dítě začalo chodit do školy, jak často jste s ním doma Vy nebo někdo jiný dělali následující činnosti?*“ Na třístupňové škále *často, někdy a nikdy nebo téměř nikdy* se vyjadřovali k šestnácti činnostem.¹⁸ Z odpovědí byl vytvořen index *počáteční čtenářské a početní aktivity* s kategoriemi označenými stejně jako stupně škály odpovědí. Pomocí kombinace tohoto indexu a délky předškolního vzdělávání byli

¹⁷ Žáci v dotazníku uváděli počet knih v domácnosti, zda mají svůj vlastní pokoj a připojení na internet. Z odpovědí rodičů byly do indexu zahrnuty položky: počet dětských knih v domácnosti, nejvyšší dosažené vzdělání a druh jejich povolání.

¹⁸ Například se jednalo o čtení knih, vyprávění příběhů, povídání si o přečteném, hraní slovních her, říkání rozpočítadel, počítání věcí, hraní her s tvary, psaní čísel apod.